

og udøvelse af samvær skal træffes efter, hvad der er bedst for barnet. Det samme gælder afgørelser om ændring af samværsaftaler eller -afgørelser, afslag på fastsættelse af samvær eller ophævelse af en aftale eller afgørelse herom, jf. henholdsvis § 17, stk. 2 og 3.

At det er hensynet til barnets bedste, der – uanset formuleringen af lovens § 16 – efter intentionen skal være det bærende hensyn bag lovens bestemmelser om samvær, fremgår af bemærkningerne til lovforslaget til den gældende lov.

Her står generelt om hensynet til barnet: »... Statsamtet må således ved afgørelsen om samvær tage hensyn til barnets interesse i at have kontakt til begge forældre« (lovforslagets almindelige bemærkninger side 13, højre spalte, lidt over midten). Og »... Statsamtet skal ved afgørelsen af, hvilket omfang et samvær bør have, tage hensyn til, hvad der er bedst for barnet« (lovforslagets almindelige bemærkninger side 13, højre spalte, midten). »... Udtrykket »samværsret« i den gældende lov foreslås erstattet med »samvær« for at nedtone rettigheder og pligter i forbindelse med forældrekontakten og dermed fremhæve, at det centrale er at bevare barnets forbindelse med begge forældre« (lovforslagets specielle bemærkninger side 24, venstre spalte, midten).

Om ophævelse af samvær af hensyn til barnets bedste: »... Udvalget foreslår derfor, at statsamtet fremover skal kunne afslå at fastsætte samvær eller ophæve en afgørelse eller aftale herom, hvis det er »påkrævet« af hensyn til barnet. Selv om ordvalget kunne tyde på det modsatte, er det meningen, at praksis herved skal kunne lempes. Udvalget har fundet, at kriteriet »påkrævet« er bedst dækkende for intentionerne, idet der også i fremtiden skal meget til – dog ikke helt så meget som tidligere – for at der kan træffes afgørelse om ophævelse af samværet eller gives afslag på at fastsætte samvær« (lovforslagets almindelige bemærkninger side 14, venstre spalte, næstsidste afsnit). »Stk. 3 vedrører afslag på og ophævelse af en aftale eller afgørelse om samvær. Efter bestemmelsen kræves det, at afslaget eller ophævelsen er påkrævet af hensyn til barnet. Dette indebærer i forhold til gældende ret en lempelse i adgangen til at træffe afgørelse om ophævelse af samværet« (lovforslagets specielle bemærkninger til § 17 side 24).

5. Hvad er barnets bedste i samværssager?

En lang række tidligere undersøgelser har vist, at et godt samarbejds-klima mellem forældrene er helt afgørende for, hvordan (skilsmisse)børn trives (»Samboskab, Ægteskab og Forældrebrud«, Mai Heide Otosen, Socialforskningsinstituttet, 2000, side 134).

Når forældre derimod har et dårligt samarbejds-klima, har barnet ikke nødvendigvis gavn af samværet.

Selv om det er en udbredt antagelse, at skilsmissebørn har bedst af at bevare en hyppig kontakt med begge forældre, er dette ikke påvist eller dokumenteret. De eksisterende resultater er modstridende og umulige at drage entydige konklusioner fra. Hvorvidt et samvær er positivt for barnet, afhænger af flere faktorer, for eksempel et nært og tæt forhold til den pågældende forælder og konfliktniveauet forældrene imellem (»Hvem beskytter barnet« af Helene Flendt og Lisbet Holst, 2000, side 91).

Statsamtene anerkender da også, at forældrenes konfliktniveau er afgørende for barnets trivsel ved samvær i de tunge sager: »Barnet trives med samværet, uanset om det ene eller det andet bliver resultatet, når blot forældrene accepterer det aftalte/fastsatte samvær og har en rimelig omgangsform med hinanden. Dette synspunkt støttes af forskellige undersøgelser, der er foretaget på området« (Nyhedsbrev nr. 13, februar 2001, fra Civilretsdirektoratet, side 51).

6. FN's konvention om barnets rettigheder

Loven om forældremyndighed og samvær skal fortolkes på en sådan måde, at den er i overensstemmelse med FN's konvention om barnets rettigheder (børnekonventionen).

6.1. Relevante bestemmelser i konventionen

Efter konventionens artikel 3, stk. 1, skal hensynet til barnets bedste komme i første række for domstole, forvaltningsmyndigheder og lovgivende organer.

Efter artikel 9, stk. 3, skal deltagerstaterne respektere retten for et barn, der er adskilt fra den ene eller begge forældre, til at opretholde regelmæssig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge forældre, undtagen hvis dette strider mod barnets tarv. Det er værd at bemærke, at det i modsætning til lov om forældremyndighed og samvær § 16 her udtrykkeligt er barnets ret til samvær – ikke forældrenes.

Et barn skal så vidt muligt have ret til at kende og blive passet af sine forældre, jf. artikel 7, stk. 1.

Et barn, der er i stand til at formulere sine egne synspunkter, skal ifølge artikel 12, stk. 1, også sikres retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet, ligesom barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

Staten har efter artikel 19, stk. 1, pligt til at træffe alle passende lovgivningsmæssige og administrative forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug,